

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația:
Oradea,
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

Abonament:
Exemplarul . . . . . 5 Le
Pe un an . . . . . 200 Le

PARTEA OFICIALĂ

VALERIU TRAIAN FRENȚIU

DIN MILA BUNULUI DUMNEZEU ȘI GRAȚIA ȘFĂNTULUI SCAUN APOSTOLIC AL ROMEI
EPISCOP ROMÂN UNIT DE ORADEA, ASISTENT AL TRONULUI PONTIFICIU, DOCTOR
IN ȘFANTA TEOLOGIE ETC.

Veneratului Cler și Iubitului Popor Credincios din Eparhia Noastră Dar și Mântuire dela Dumnezeu și binecuvântarea Noastră Arhierască.

„Dumnezeu celor trufași le stă împotriva,
iar celor umiliți le dă dar”

I. Petr. 5, 5.

În noaptea sfântă Ingerul Domnului se arată păstorilor ce priveghiau lângă Viflaim și le-a zis: „nu vă temeți, căci iată vestese vouă bucurie mare care va fi la tot poporul: s'a născut vouă astăzi Mântuitor, carele este Cristos Domnul în cetatea lui David. Și acest semn va fi vouă: afla-veți un prunc înfășat, culcat în iesle”. (Luca 2, 10—12).

Domnul ceriului și al pământului, prin care toate s'au făcut, se naște într'o peșteră părăsită, afară de cetate și se culcă în iesle, fiindcă a venit să ne mântuiască și prin viața sa pământească să ne învețe cum să trăim ca să ne putem mântui. De aceea ne zice: „Luați jugul meu peste voi și vă învățați dela mine, căci blând sunt și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre”. (Mat. 11, 29).

Să ne apropiăm și noi, iubitorilor, cu sufletul nostru de Pruncul Isus din iesle și să cerem darul ca să fim umiliți până la sfârșitul vieții noastre pământești, ca astfel să fim plăcuți lui Dumnezeu.

Iubiților Frați și Fii!

Mântuitoriul nostru Isus Cristos dela nașterea sa până la moarte, când a fost restiguit între doi tâlhari, ne învață cu pilda sa,

ca să fim umiliți și prin îndemnuri și asemănări ne arată, că fără de umilință nu putem să ne înălțăm la ceriu. Fiindcă umilința e rădăcina tuturor virtuților. S. Ieronim zice că umilința e cea dintâi virtute a creștinilor. Iar S. Bernard zice că: umilința este virtutea, prin care omul cunoscându-se limpede pe sine însuși se prețuște puțin. Simeon Stylitul a cerut dela Dumnezeu să-i arate calea dreaptă a evlaviei, apoi a fost cuprins de somn și în vis i-s'a părut că sapă fundamentul unei case și a auzit o voce care îi zicea: sapă mai profund; el a ascultat și crezând că e de ajuns, a voit să odihnească, dar vocea i-a zis din nou: sapă mai profund și aceasta s'a repetat de patru ori. În următoarea voce aceea i-a zis: destul, nu mai sapa, dar dacă vrei să termini clădirea, lucrează cu sârguință, că, fără de muncă sârguincioasă, nu poți isprăvi munca. Iată Dumnezeu a ascultat rugăciunea acestui drept și i-a arătat că dacă voiește să se înalțe pe calea virtuților, trebuie să sapa un fundament adânc al umilinții. Cu cât e mai mare clădirea, cu atât mai profundă trebuie să fie temelie.

Umlința nu e numai folositoare pentru mântuire, ea e necesară. Fără umilință devenim trufași până la nebunie și ne facem idoli pe noi înșine, cași Caligula care zicea:

păstorul oilor nu e oaie, al boilor nu e bou, nici a caprelor capră, așa dară nici păstorul oamenilor nu poate fi om, ci zeu. Deacea zice despre el Philo : nebunul acesta a făcut din oameni dobitoace, ca să se facă pe sine Dumnezeu. Dar și dacă unul sau altul nu ajunge la o așa nebunie ca Caligula prin îngâmfare, poate ajunge în dușmănie cu Biserica, ca mulți învățați, cum a fost Luther, Calvin, Zwingli, sau ca Fotie și Cerularie, sau o putem păți ca Farizeul din parabola Mântuitorului, care, în biserică, unde cei umiliți î-și câștigă dar, el și l-a pierdut, și nu prin beție ori fărădelegi, ci rugându-se rău și nepotrivit, zicând : „Doamne mulțumescu-ți, că nu sunt ca și ceilalți oameni, jefuitori, nedrepți, preacurvari, sau ca și acest vameș”. (Luc. 18, 10).

De acea e bine să medităm zilnic despre cuvintele S. Apostol Pavel : „Ce ai ce nu ai primit ? iară de ai primit ce te fălești cași cum n'ai fi primit ?

Și dacă suntem ispitii să credem că și noi am făcut ceva, să ne umilim ca S. Apostol Pavel, care zice : „Eu sunt mai mic între Apostoli, carele nu sunt vrednic a mă chema Apostol . . . cu darul lui Dumnezeu, sunt ce sunt” (I Cor. 15, 9—10).

Dacă un măestru taie și cioplește cu săcurea un obiect frumos, nu putem zice că lucrul s'a făcut de secure ; săcurea a tăiat, dar ridicată și purtată de măestru. Așa și noi : nu noi lucrăm, ci cooperăm cu darul Domnului.

Avraam ca să nu se trufească vorbind cu Dumnezeu, având o viață sfântă și neputând să se umilească înșirându-și păcatele, și-a adus aminte că e prav și cenușe.

Dacă cu toate acestea am fi prea încântați de noi înșine și nu ne-am putea umili, să ne gândim că nu ne folosește nimic ori cât de buni am fi, dacă nu vom fi statornici, că însuși Mântuitorul nostru Isus Cristos ne spune : „cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui” (Mat. 10, 22).

David, împăratul a zis cătră Natan prorocul : „iată eu locuiesc în casă de chedru, iar sicriul Domnului șade în cort . . . și în-

trând Impăratul David a șezut înaintea Domnului și a zis : cine sunt eu Doamne al meu Doamne”. (2-a Imp. 7,18). S. Ioan Gură de Aur comentând aceste cuvinte zice, că Impăratul David și-a adus aminte, că a fost păstor de oi și nu e din viță nobilă și împărătească ; dar ajungând nobil și împărat nu și-a uitat că cine a fost. Apoi încheie zicând : „Vedeți ce înălțimi se ridică din umilință”.

Să ne gândim și noi la originea noastră și să ne aducem aminte că am fost creați în ziua cea din urmă, a șasa, deodată cu dobitoacele și animalele din lume. Și nu ne deosebim de acestea decât prin sufletul ce ni-l-a dat Dumnezeu. Și noi suntem făcuți din lut, ca și vasele olariului, cari ușor se sparg și să privim păcatele noastre proprii și nu ale altora ; și avem destule motive ca să ne umilim.

Dar mai ales azi să ne apropiem cu umilință de Micul Prunc Isus, care pentru noi și a noastră mântuire s'a coborât din ceriu și s'a născut în peștera din Viflaim ; arătându-ne pilda umilinții ; și să cerem darul său cel preasfânt ca să ne putem cunoaște bine pe noi înșine, să ne umilim cât mai tare, ca de azi încolo să putem crește cât mai mult în virtuți, ca prin viața noastră umilită să ne putem câștiga fericirea vecinică.

Darul Domnului nostru Isus Cristos și iubirea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Spiritului Sfânt să fie cu voi cu toți acum și totdeauna în vecii vecilor. Amin.

Dat în reședința Noastră Episcopescă din Oradea, cu ocaziunea Nașterii Domnului, în anul una mie nouă sute douăzeci și opt, al episcopatului Nostru al XVI-lea.

Episcop VALERIU TRAIAN m. p.

No. 3241—1928.

Ajutor de la Stat pentru preoții deficienți, văduvele și orfanii de preoți.

Ministerul Cultelor sub Nr. 49166—1928, Ne-a ordonat pentru preoții deficienți, văduvele și orfanii de preoți din Dieceza Noastră următoarele ajutoare pe anul 1928 :

1. preoților deficienți câte 1200 Lei;
2. văduvelor de preoți câte 1000 Lei;
3. orfanilor de ambii părinți câte 800 Lei;
4. orfanilor de tată câte 400 Lei;

Acestea ajutoare se pot ridica dela Oficiul administrativ al fondurilor diecezane pre lângă chitanțe în duplu exemplar, netimbrate însă vizate de oficiul parochial.

Văduvele cu copii vor da chitanțe separate pentru ajutorul lor și cel al orfanilor.

Oradea, 27 Noemvrie 1928.

No. 3397—1928.

Indulgențe plenare în anul 1929.

Servindu-ne de facultățile speciale concese nouă de sf. Scaun Apostolic, în anul 1929 Clerului și poporului credincios din Dieceza Noastră le vom împărtăși binecuvântarea Apostolică împreună cu indulgențe plenare la următoarele patru sărbători

1. Anul nou — 1. Ianuarie,
2. Rusalii — 19. Maiu,
3. Nașterea Preacuratei Vergure Maria — 8. Septemvrie,
4. Sf. Nicolae — 6. Decemvrie.

Frățiile voastre la fiecare ocaziune de cu vreme veți aduce aceasta la cunoștința credincioșilor pe cari îi veți pregăti pentru dobândirea indulgențelor plenare, care se pot câștiga în următoarele condițiuni:

1. Mărturisirea și cuminecarea
2. Intențiunea și corința de a câștiga indulgențe plenare
3. Recitarea de câte 5 ori a rugăciunilor „Tatăl Nostru” „Născătoare de Dumnezeu” și „Mărire Tatălui” la intențiunea preafericitului Părinte. Recitarea rugăciunilor se va face în comun la sfârșitul Sfintei Liturgii.

Oradea la 13 Decemvrie 1928.

PARTEA NEOFIGIALĂ

***

Crăciunul.

De ce sufletele noastre tresar de bucurie la auzul acestui nume: Crăciun? Sărbătoarea Crăciunului înveselește inimile copiilor, cari nu mai pot de bucurie la gândul darurilor ce le va aduce Moș Crăciun. Dar el înveselește instinctiv și pe adulți. E sărbătoarea de bucurie și veselie nevinovată în Domnul.

Aceasta bucurie și înviore generală a tuturor, e o dovadă spontană, instinctivă, poate în mulți inconștientă, a binelui mare ce l-a adus Crăciunul omenirii. Anima naturaliter Christiana! Toți simt instinctiv că Domnul s'a întrupat, că cerul s'a unit cu pământul, că Dumnezeu s'a împăcat și a iertat: dovadă micul copilăș din iesle, care îndură, suferă mizerie, pentru om. Trebuie o dovadă mai clară și mai sigură, că Dzeu e părinte, bun, milostiv și iertător?

Oricât de mare să fie bucuria ce o cauzează bunurile materiale ce le gustă oamenii la Crăciun, totuș ele nu pot explica îndeajuns entuziasmul general ce-l produce Crăciunul în toți creștinii. Este ceva mai adânc, mai mistic în această bucurie generală: bucuria, tresărirea spontană, imediată, neștință și în mulți neavută a sufletului omenesc, sub suflul misterului divin, care i-se înfățișează, î-l atinge. Anima naturaliter Christiana.

Sufletul omenesc se bucură, tresaltă, sub puterea misterului ce se năpătuiește: semnul împăcării lui Dumnezeu cel ofensat cu omenirea păcătoasă, semnul iertării: copilul din iesle; semnul unei noui ere, unei noui vieți: de libertate, de fii ai lui Dzeu. Lanțurile s'au sfărmat; robia a încetat; nu mai suntem robi, nici sclavi, mânia s'a stricat, Dzeu ne-a iertat: începutul mântuirii noastre s'a arătat: nașterea Domnului pe pământ.

* * *

Ah, de-ar fi acest semn al libertății noastre și un semn al schimbării vieții noastre! Dacă însemnă împăcarea lui Dzeu și o împăcare a relațiilor noastre sufletești! Gratiudinea cere gratiudine; iertarea iertare, mila milă, binefacerea binefacere. Dacă întră aceste sentimente în sufletele noastre acum la Crăciun! Gratiudine față de Dzeu, care ne-a iertat și s'a împăcat; iertare față de aproapele, pentru că suntem frați; milă și binefacere față de aproapele sărac, căci Domnul ne-a miluit și ne-a făcut nespun bine, intrupându-se pentru noi.

Câtă ură, câtă ambiție sălășluiește în oameni! Ah, de s'ar topi toate acestea în fața ieslii micului prunc, care ne-a iubit intrupându-se, care s'a umilit prunc făcându-se și îndurând mizerie.

Câtă mizerie este pe pământ: morală și fizică! Ah, dacă jertfa lui Isus ne-ar inspira puțină jertfă pentru alții!

Temeliile societății se zguduie; viața socială e otrăvită, pentru că a dispărut spiritul de jertfă și s'a nstăpănit egoismul feroce în lume.

Crăciunul se apropie, cu toate elementele lui caracteristice și fermecătoare: noapte senină, instelată, cu licăriri de lună pe zăpada albă, cântece și colinzi, ingeri și păstori, irozi înfuriați, magi din Răsărit după o stea călătorind; cameră încălzită, brazi împodobiiți și luminoși, daruri diferite, delicatese plăcute. Fi vor toate aceste în stare să ne facă mai buni, mai milostivi, mai iertători, mai darnici cu săracii?

Fă darnicia ta săracului, să implinești bucuria Crăciunului. Fii milostiv, precum și Tatăl tău cel din cer e milostiv, — prin Crăciun!

Numai așa vei avea adevărată bucurie de Crăciun, dacă vei revărsa bucuria ta și asupra altora, — prin darnicie.

P. T.

MOȘ CRĂCIUN

Din bătrâni se povestește,
Că 'n tot anii negreșit
Moș Crăciun la noi sosește,
Niciodată n'a lipsit. . . . .

Da, niciodată nu lipsește bunul, bătrânul Moș Crăciun. Uneori cu sanie, altă dată pe roate . . . dar sosește negreșit, pretutindenea. Și nu cu mâna goală: sânul Moșului e totdeauna plin cu daruri. . . Daruri multe . . . pentru fete și băieți.

La sate, unde copilașii sunt lihnii de postul lung al Crăciunului, El aduce carne și cărnași. . . La orașe unde pruncilor li-e dor de natură, El vine cu codrul pe spatele-i gârbove de anii muți . . . aduce pomi: brazi verzi, binemirositori . . . Bunul Moș Crăciun!

Și cum se bucură copiii bunil Cei dela sate intimpină cu colinzi vesele și săltărețe sau legănate și îndușătoare, în cari se povestesc lucruri minunate, de un Prunc, care s'a născut undeva, într'un grajd rece, murdar și părăsit, pe timp de iarnă . . . de o Maică sfântă care-l înfășoară în scutece și i-se închină smerită . . . de ingeri, cari cântă deasupra grajdului un cântec de mărire, un cântec pe care-l aud păstorii cucernici dar nu-l pot prinde urechile călăilor lui Irod, cel fără de „bunînvoire“.

Cum sună, cum clocotește satul de aceste colinzi!

La orașe, în zuruital trăsurilor și tramvaelor, în bubuitul automobilelor și zgomotul infernal al mașinelor cântec nu se aude. Ah, — orașeleucid cântecul . . . cel puțin pe cele de mărire . . . La orașe se văd însă prin noapte cete de figuri caraghioase, îmbrăcate ca niște sperietoare de păsări, unii smolii la față alții trăgând după ei săbii urieșe, toți cu coroane strălucitoare din hârtie de staniol pe cap; strecurându-se pe ușile cafenelelor, pentru a vesti într'o limbă străină sau pocită ceva, ce n'are nici cap nici coadă, ca pe urmă, după cerșirea câtorva leișori dela oameni indiferenți, să străbată iarăși în altă crâsmă . . . .

Tu, Moș Crăciun, Tu îi vezi și-i auzi și pe cei dela sate și pe cei dela orașe . . . și zimbești cu bună-tate la vederea țâncilor cu nasul roșu dela fereștrile oamenilor . . . și te'ntristrezi de mascarada ce prezintă în această sfântă sară derbedei orașelor . . .

Și de bună samă cugești întru Tine: Sărmani copii, rupți din nevinovăția satelor și aruncați în vâlmășagul și murdăria orașelor, de ce n'ați rămas acolo, unde condru nu trebuie dus pe umeri și unde colindatul nu-i cerșetorie . . . Unde praznicul Crăciunului e prilej de bucurie și ziua nașterii Pruncului motiv de înălțare!

De ce . . . . . de ce?

* * *

Moș Crăciun, bunele Moș Crăciun! Multe vezi Tu în calea Ta, pe unde treci! Intr'o casă vezi belșug și bunăstare, copilași bine'nbrăcați, masă'nărăcată cu toate bunătățile. Intr'alt loc vezi neagra mizerie lefăindu-se în casa creștinului. Și ce faci Tu, Moș Crăciun? Tu inmoi inimele celor bogăți și-i indemni să împărtășcă din prisosul lor câteva fărmituri și celor sărac și'n schimbul darului, adesea atât de neînsemnat, Tu le vrăjești în inimi aceea fericire și mulțumire, pe care n'o poți cumpăra nici cu averea lui Dariu împărat.

Iar în casele celor săraci Tu verși binecuvântare și răbdare, mângâiere și indestulare, încât de pe buzele lor răsar cântece sfinte de preamărire, care nu pot încăpea în scunda lor colibă, ci răzlesc sus . . . sus de tot, la tronul Aceluia, care a gustat El singur mai multe mizerii de cât noi toți laolaltă . . .

Și atunci Tu bunule Moș Crăciun, zimbești cu blândețe și în chip nevăzut îi îmbrățișezi și pe cei bogăți și pe cei săraci — și macar odată într'un an, în sara de Crăciun, îi înfrățești pe toți în fața grajdului rece murdar și părăsit unde o Maică sfântă înfășoară în scutece și se'nchină smerită unui Prunc, căruia ingerii-i cântă cântece de mărire, pe care le-aud deopotrivă, și cei bogăți și cei săraci, căci în sfânta sară cu toții sunt „de bună învoire“.

* * *

Moș Crăciun, cu plete albe! . . .

De când ai întinerit cu 14 zile parecă un alt vânt, un vânt de apus incepuși să aduci și pe plaiurile noastre . . . Intărește-i suflarea Moș Crăciun, apropie sufletele și încălzește inimele creștinești. Imbrățișează cu drag Neamul românesc. Stărpește dintre frații de acelaș sânge buruiana otrăvitoare a urei și pimei și în locul ei răsădește floarea dragostei și buneii înțelegerii. Adună-ne pe toți și ne'ngenunche la ieslea Pruncului că să auzim și noi:

„Ingerii dând veste bună

„La tot neamul dinpreună“

Moș Crăciun. . . Moș Crăciun!

S. Gocan.

— Darul catolicilor chinezi S. S. P. P. Piu XI. În 1922 China a primit un Delegat Apostolic, pentru catolicii chinezi cu reședința provizorie în Honkow. Dorința catolicilor chinezi era, că reprezentantul S. Părinte să aibă o locuință demnă. Prin o colecție adunată banii necesari. Fiind de vânzare în Peking, palatul principelui Yung, unchiul ex-impăratului, zidit pe la 1600 de un împărat Ming în stil pur chinez, l'au cumpărat, donându-l ca reședință Delegatului Apostolic în China.

MESSIA.

Inceputurile profețiilor messiane se pierd în negura vremilor bătrâne. Existau, însă, fără îndoială, în suta a treia, a. Cr., în cărțile sfinte, cari închideau în ele cel mai sfânt ideal al oamenirii, nădejdea răscumpărării.

Evreii cunoșteau aceste profeții și așteptau împlinirea lor, căci, spune Talmudul chiar, că „toți proorocii au proorocit despre zilele lui Messia⁹”; dar, după mărturia lui Tacit, Suetonius, Ios. Flaviu șcl, cunoșteau și păgânii credința și așteptarea Messiei de către Jidovi. La început icoana Messia este nebuloasă, dar devine, din ce în ce, mai clară la patriarhi și la profeți, cari îl descriu în amănunte: ca răscumpărător, învățător, rege, și preot dându-i și titlul de: **Messiah** = uns, alesul Domnului).

Dușmanii Mântuitorului se cred îndreptățiți a afirma, că Isus, numai după multe sovăiri a îndrăzni să-și atribuie rolul Messiei promis în lege. Credința că el este Messia, spun, că s'ar fi infiripat în mintea lui numai în timpul cât a petrecut în pustie pregătindu-se pentru opera mare de reformator al moravurilor; și mai ales, cuvintele cu cari l-a întâmpinat Ioan Botezătorul: „Iată mielul lui D-zeu, care ridică păcatul lumii”, i-au adus aminte cuvintele proorocului Isaia, care, vorbind despre palimile Mântuitorului zice despre el: „Acesta păcatele noastre le poartă; și „ca o oaie la junghiare s'a adus și ca un miel fără de glas înaintea celui ce-l tunde, așa nu-și deschide gura sa”. (Isaia 53, 4, 7).

Dar afirmațiunea dușmanilor lui Cristos, nu are nici un razim. E adevărat, că Isus nu a strigat în gura mare, că el este Messia; dar nu mai puțin adevărat este și aceea, că el, la început în mod indirect, după aceea treptat, treptat în mod expres, s'a afirmat de Messia. Aceasta procedură se explică din tactul pedagogic, prin care deveni Isus cel mai mare pedagog, dintre câți s'au pomenit vreodată pe acest pământ. El știa, că dacă se declară fățiș, dela început, că Messia, se vor produce turburări în popor ca și acele inscenate de mulți alți Messia falși și cari au adus atâtea rele peste capul poporului. Apoi poporul nu mai avea ideea clară, genuină despre Messia cel promis în Lege; el aștepta un Messia plăzduit de către farizeii și cărturari, ca și un erou național, care va supune poporului ales toate neamurile pământului, Prin urmare, trebuia, mai întâiu, să-l învețe, să-l lumineze, pentru că numai așa putea nădăjdui că învățăturile sale vor prinde rădăcini, dacă va pregăti mai nainte terenul.

Isus a cunoscut bine toate profețiile messiane din Scripturi, la cari se refera de atâtea ori, pentru ca să înțeleagă lumea, că el este Messia; ba mai mult, el era adânc convins, era conștient de misiune

sa messiană. Cunoscută e întâmplarea, când Isus, în vârstă de 12 ani, fu dus în Ierusalim, unde, despărțindu-se de către părinți, petrecu 3 zile în mijlocul cărturarilor și învățaților poporului discutând cu ei, cât se mirau toți de înțelepciunea lui. Și, după ce-l aflară, răspunsul părinților, cari îl căutau: „Ce este că mă căutați? Au n'ați știut, că întru cele ce sunt ale Tatălui meu se cade mie să fiu!” (Luca 2, 49). De aici se vede, că încă în aceea vârstă fragedă simțea chemarea, a cărei jertfă avea să fie. La întrebarea categorică a lui Ioan, mai târziu: „Tu ești cel ce va să vină, sau pe altul să-l așteptăm?” răspunde trimișilor lui Ioan: „Mergând spuneți lui Ioan cele ce ați auzit și văzut: orbii văd, șchiopi umblă, leproșii se curățesc, surzii aud, morții se scoală, săracilor bine se vestește”. Ce sunt aceste vorbe, decât aluzie la cuvintele proorocului, care zice, că la venirea răscumpărătorului: se vor deschide ochii orbilor și urechile surzilor vor auzi; atunci va sări șchiopul ca cerbul și limpede va fi limba gângavilor (Isaia 35, 5—6). În sinagoga din Nazaret ce teste Jidovilor proorocia Isaiei despre mântuirea prin Messia, adaugând, că aceea s'a plinit în el: „Și i-s'a dat lui cartea lui Isaia proorocul; și deschizând cartea, a aflat locul, unde era scris: „Spiritul Domnului peste mine, pentru că m'a uns, bine a vest săracilor m'a trimis, a tămădui pe cei zdrobiți la inimă, a propovădui robilor slobozire și orbilor vedere, a slobozi pe cei sfărmați întru ușurare, a propovădui anul Domnului bine primit. Și închizând cartea . . . a început a zice către dânșii: astăzi s'a împlinit scriptura aceasta întru urechile voastre”. (Luca 4, 17—21). Convingerea lui, că el este Messia, se vede și din alt loc, unde zice: „încă aceasta ce este scris trebuie să se plinească în mine: Și cu cei fără-delege s'a socotit”, făcând aluzie la Isaia 53, 12: „și cu cei fără-delege s'a socotit și el păcatele multora a purtat și pentru fără-delegile lor s'a dat”. Aceasta covingere o întăresc și vorbele de pe cruce: „D-zeul meu, D-zeul meu, căci m'ai lăsat!” (Mat. 27, 46), cari sunt cuvintele începătoare din psalaul 21, în care se descrie cu atâtea plasticitate patima și moartea Messiei, de par'că s'a scris după cele întâmplare cu Isus.

Nu respinge Isus nici mărturisirea lui Petru că el este Cristos, că-l fericește (Mat. 16, 17); ba chiar și el o mărturisește aceasta înaintea Samarinenței, când, la vorbele acesteia, că: „știm că va veni Messia, ce se zice Cristos, când va veni acela, va spune nouă toate”, Isus îi răspunde: „eu sunt, cel ce grăiesc cu tine!” (Ioan 4, 25—26).

El era adânc convins, că toate câte s'au scris în Lege despre Messia, se referesc la el, pentru

aceea, arătându-se după înviere învățăceilor, cari mergeau către Emaus, și ascultând povestirile lor despre moartea lui Cristos, le zice: „o nepricepuților și zabavnici cu inima a crede toate, câte au grăit probrocii; au nu trebuia a pătimi acestea Cristos și așa a intra întru mărirea sa? Și începând dela Moisi și dela toți proorocii tâlcuia lor din toate scripturile cele ce erau pentru el” (Luca 24, 25—27). Apoi, arătându-se Apostolilor în Ierusalim și mâncând cu ei le-a zis: „acestea sunt cuvintele cari am grăit către voi, încă fiind cu voi, că trebuie a se plini toate cele scrise în legea lui Moisi și în prooroci și în psalmi pentru mine. Atunci le-a deschis lor mintea ca să înțeleagă scripturile și a zis lor: așa este scris și așa trebuia să pătimească Cristos și a treia zi să învieze din morți șcl.” (Luca 24, 44—6).

Prin urmare, era adânc înrădăcinată în sufletul lui Isus credința, că el este cel chemat să mântuiască lumea din fărădelegile ei, el este omul cel nou, chemat să înoiască pe omul cel vechiu; că el este Messia cel promis în Lege, despre el a scris proorocii. Penaceasta cu asprime, le strigă tuturor celor ce se îndoiesc: „Cercetați scripturile, căci vi se pare că întru ele este viața vecilor; și acelea sunt cari mărturisesc de mine. Și nu vreți să veniți la mine, ca viață să aveți”. (Ioan 5, 39—40).

Drept aceea, prăznuind noi, plinirea vremii, când s'a născut cel promis în lege, cu credință neșovăielnică și inimă înfrântă, să-i strigăm împreună cu Petru: „Doamne, la cine vom merge? Cuvintele vieții vecinice tu le ai! Și noi am crezut și am cunoscut, că tu ești Cristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu!”

Dr N. Flueraș.

Craii dela Răsărit.

Nebăgat în seamă de nimenea, lipsit de căldura măcar a unui bordeiaș sărăcăcios, împins de vitregia împrejurărilor într'o peșteră, se naște Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii. Aceasta umilire de sine, adusă de Dumnezeu pentru mântuirea noastră, este însă însoțită de întâmplări minunate, cari vestesc lumii bucuria, ce o a ajuns. Ieslea în scurtă vreme a devenit altar, unde păstorii din jurul Betlehemului își aduc închinăciunea lor lui Dumnezeu celui întrupat. Arătarea oastei îngerești și povestirea păstorilor au deschis pentru noul născut împărat ușile Betlehemitenilor și pe când sosesc craii dela Răsărit, călăuziți de o stea minunată, Craiul ceresc își poate primi aleșii închinători în loc mai potrivit.

Nu peste mult însă poporul, care a fost învrednicit de Dumnezeu să dea din sînul său pe Mântuitorul Lumii, cade în nepăsare față de Dânsul.

Oastea îngerească, steaua minunată, aleșii oaspeți din Răsărit, împreună cu noul născut împărat sunt uitați. Nu mai cetim în evangheliile despre vre'o peleginare la casa dulgherului Iosif, unde își petrece Isus tinerețele; nu aflăm să i se fi dat vre'o atenție și când începe a face și a învăța, e socolit: „feciorul meșterului de lemn” (Mt. 13, 55).

Târziu de tot, când învățăturile acestui „fecior de meșter” „precum se credea” (Lc. 3, 23) au început a schimba fața pământului, s'au întors privirile oamenilor la minunile dela nașterea lui Isus, au început a le reconstrui și a le da însemnătatea cuvenită. Așa a început a agita interesul tuturor și închinătorii aleși ai lui Isus, pe cari Scriptura îi numește: „magii dela Răsărit” (Mt. 2, 1). Cine au fost acești magi, care au fost patria lor, câți au fost, cum au cunoscut din steauă nașterea lui Isus, sunt întrebări la cari aflăm în literatura apocrifă și la Sf. Părinți cele mai variate răspunsuri, deoarece în sf. Scriptură nu este indicată patria lor, nici numărul și nici numele lor. Azi la poporul creștin e generală credința, că acești magi au fost trei crai din Persia: Gaspar, Melchior și Valtazar. Combinație în unele privințe probabilă, înalte însă tot atât de neîndreptățită, cași altele de acest fel.

Patria lor pare a fi Persia, căci nici Arabia, nici Chaldea, nici India, cari din partea unor sf. Părinți se cred a fi fost țara lor, fără oarecareva explicație forțată, nu se poate spune că e spre Răsărit de Betlehem, cum spune Scriptura. Tot aici ne îndrumă și numirea lor de magi. Anume la vechii Perși mag înseamnă: preot, înțelept, filosof. (Cuvântul altfel pare a fi de origine semitică. În limba hebraică haga = a medita, la participiu: maghim = speculant). Unele împrejurări apoi au dat naștere combinației, că acești magi, sau oameni de știință, au fost împărați, deși nu în înțelesul adevărat al cuvântului, dar cel puțin din familia domnitoare. Căci: în vechime îndeletnicirea cu științele era privilegiul nobililor. Au venit să se închine unui rege, au intrat la Irod, care îi primește ca pe semenii săi, ru îndrăznește să-i aresteze pentru vestea nefavorabilă lui, aduc daruri prețioase etc.

Combinațiile de până aci, sprijinite și de părerea mai multor sf. Părinți, par a fi destul de probabile. Nu tot așa cele ce urmează.

Ce privește numărul lor numai atâta se poate afla din sf. Scriptură, că au fost mai mulți de doi, căci se folosește plural, nu singular nici dual. Din numărul darurilor (aur, smirnă, tămâie) unii cred că au fost trei. Însă din text nu se știe oare fiecare a adus dar deosebit, ori fiecare din toate trei. Tradiția bisericească începând din v. V. cu unanimitate susține numărul de trei. Numele de Gaspar, Melchior, Valtazar sunt de origine târzie. În tradiția veacurilor dintâiu aflăm alte nume. Așa: Magalat, Galgatat,

Saracen, ori : Apelin, Amer, Damascus și Alor, Sator, Parator. Venerabilul Beda îi descrie în modul următor : „Cel dintâiu se zice că a fost Melchior, bătrân și cărunt, cu barbă și păr lung. Acesta a adus Domnului aur în dar. Al doilea Gaspar, tinăr fără barbă, roșcovan, a adus tămâie. Al treilea Valtazar, roș, cu barbă și favorite mari, a adus smirnă.

Tradiția mai susține, că apostolul Toma i-a botezat și că după ce s'au botezat au stat în ajutorul acestui apostol în propovăduirea Evangheliei. În anul 70 au pătimit martiriu în Arabia, după alții în Armenia. Împărăteasa Elena le-a aflat moaștele și le-a transportat în Constantinopol, de unde, în v. V, au fost duse la Milano. În a. 1163 Frederic Barbă roșie devastând orașul Milano, moaștele sunt duse în Colonia (Köln), unde se păstrează cu mare venerațiune până azi.

gb.

Efectul faptei bune asupra sufletului Farizeilor.

(Fragment din psihologia vindecării orbului din naștere).

Efectul vieții și a minunilor Mântuitorului, asupra sufletelor multora dintre contemporanii săi, e o adevărată minune, relevată dealtfel și de orbul din naștere : „asta e minune, că voi nu știți de unde este și mi-a deschis mie ochii”.

Farizeii au văzut lumina orbitoare proiectată de Fiul lui Dumnezeu asupra sufletelor întunecate, au simțit căldura dragostei lui Dumnezeuști, cu care învăluia și ocrotia durerile și nenorocirile aceluia, pe cari norocul i-a scos în calea-i binecuvântată ; au văzut vindecarea orbilor, afungarea dracilor, învierea morților, au gustat din înmulțirea pâinilor, — totuș n'au voit să-i recunoască puterea Dumnezeiească ; n'au știut „de unde este”.

N'au voit, odată cu capul, să recunoască originea, izvorul acelei lumini și călduri căci recunoscându-o, ar fi trebuit să i se închine, să se atașeze, luminând înșiși și încălzind, prin lumina și căldura Lui, întunerecul și înghețul din suflete, cum au făcut-o Apostolii și învățăceii Lui. Astronomi neputincioși : sunt orbiți de lumina vindecătoare, mângâiați de căldură dătătoare de viață a soarelui și ei totuș se complac în a căuta în soare pete întunecate și lipsite de căldură. Când, poate, chiar petele solare învederează, sau dacă vreți, ascund, ochilor noștri, lumina și căldura cea mai intensivă.

Farizeii se făceau orbi trupește, cu toate că vedeau ; orbi erau numai sufletește, nevoind să recunoască și aprecieze ceea ce văd : „de ați fi orbi, nu ați avea păcat ; dar așa voi ziceți : vedem și așa păcatul vostru rămâne”.

Această purtare a farizeilor, aproape inexplicabilă, ne desvăluie un colț din constituția psihică a omului, — ne arată efectul faptei bune asupra sufletului omenesc.

Fapta bună cuprinde în sine un imperativ categoric pentru omul ce o vede, înțelege și recunoaște.

Învățătura poate fi privită în mod filozofic ; fapta bună — nu ! Nu putem trece rece, impasibili, pe lângă ea, ca pe lângă un tablou din natură. Fapta bună, vrând-nevrând, ne interesează. O recunoaștem de bună, — sau trebuie să o urmăm, sau să o negăm.

Chiar fără să fi accentuat Isus, — au simțit Farizeii că exemplul Mântuitorului e pildă de urmat : „Pildă v'am dat vouă, precum am făcut eu, și voi să faceți.”

Pentru acest motiv au dușmănit Farizeii pe Isus ; pentru aceea cercetează minuțios fapta lui : vindicarea orbului din naștere : căutând petele, cari să-i îndreptățescă a o nega, a o denatura, a-i sdrobi puterea poruncitoare de exemplu, ce trebuie urmat. Il întreabă a doua oară pe cel vindecat : cine și cum l-a vindecat ? Și l-ar fi întrebat și a treia, și a patra, și a zecea oară, dacă orbul vindecat, — învățăcel al lui Hristos, înainte de-a-l cunoaște, — nu le-ar fi tăiat pofta de întrebat, atingându-le partea vulnerabilă, călcându-le, așazicând, pe bătătura sufletului lor, când le-a spus ironic : „Iată v'am spus, nu ați auzit ? Voiți iarăș să auziți ? Au doară voiți și voi să fiți învățăceii lui ?”

E natural că răspunsul lor — la această proiectare de lumină asupra datorinței lor de a-l urma pe Hristos ; când, cu toate că căutau, nu găsiu argumente reale, sau psihologice, pentru a-l nega, — nu puteau să fie altul, decât ceea ce a fost : *sudalme* : „Iară ei l-au ocărît pe el”.

A ghici adevărul tănuit, din sufletul cuiva, înseamnă a-l ofensa, a-l revoltă : „Tu ești ucenicul aceluia ; iară noi suntem ucenicii lui Moise. Noi știm că lui Moise i-a grăit Dumnezeu ; dară pe acesta nu-l știm de unde este”.

Iar când au fost instruiți și luminați, ei, ce se pretindeau singuri proprietari ai și inței și ai sensului Scripturilor și lucrurilor, din partea celui într'adevăr neînvățat, neinstruit, — dar luminat, căci dispunea de două vederi, mai puternică cea sufletească, fiind luminată și întărită de Domnul, — când le-a spus cuvintele firești, muștrare, naturală, nemaestrită, dar grea : „asta este minune, că voi nu știți de unde este și el mi-a deschis ochii” — le-a sărit țandără îngâmbării : „Tu ești ucenicul aceluia”... Erau demascați !

Tot complexul de haine fățarnice, în care cu atâta grije își îmbrăcaseră murdăria sufletului lor, — haina sfințeniei, a înțelegerii lucrurilor sfinte, a grijii de împlinirea legii Domnului, toate le spintecase, le sfâșiase, le prefăcuse în sdranțe de cerșitor lumina nemiloasă, proiectată asupra sufletelor lor de frumusețea sufletului orbului ce vede, — încât simțiau, cum le rânjește batjocoritor, de sub haina sfârcată, murdăria tănuită. Erau infurizați că le-a ridicat piatra de pe mormântul, pe din afară sporit, al sufletului lor, ca să se răspândească, din el duhoarea și să se vadă că pe dinăuntru e plin de spurcăciune.

Se înălțase orbul disprețuit așa de sus cu sufletul, peste sufletele lor, încât trebuia ca îngâmbarea lor să mântue aparența, care nu înșală ochii sufletești, dar amă-

gește totdeauna pe cei trupești: „întru păcate te-ai născut tu tot, și tu ne înveți pe noi”. Și l-au dat afară.

Petrecerea orbului în apropierea lor, chiar în sinagogă, — prin cumpărare, nu putea fi decât în defavorul or, în detrimentul autorității și a considerației, de care se bucurau din partea mulțimii veșnic înșelate. A fost natural și eră în interesul lor să-l scoată din sinagogă; după cum e natural ca conducători netrebnci, — lipsiți de puterea sufletească a putinței de conducere, sau ajunși la conducere pe căi laturalnice, — să încunjure, să îndepărteze, în mod consecvent, pe cei vrednici din jurul lor, de teama instinctivă, de cele mai multe ori, nemărturisită: să nu le sufere prestigiul și autoritatea prin apropiere, prin comparare.

Atât numai că, — și aceasta este marea mângâiere a orbului desconsiderat, — conducerea în cele sufletești, *adevărată propășire a lumii spre culmile umanității veșnic luminate de Dumnezeire, care-i atrage, — e meritul orbilor ce văd sufletește*; iar faptul că sunt delăturați, că nu sunt înălțați pe pedestale, de unde ar avea perspective mărețe pentru oohii lor trupești, — nu

este totdeauna în defavorul lor, chiar dacă, slăbiciune omenească, — i-ar durea această desconsiderare.

Căci ne spune sta Evanghelie, auzind Isus, că Farizeii l-au dat afară din sinagogă, l-a căutat însuș. In a pierde respectul Farizeilor fățarnici, dar a câștiga, chiar prin aceasta, respectul celui ce vede, cunoaște și apreciază după dreptate și să simți că te apreciază, cum a simțit-o orbul din naștere, — e o mângâiere, care umple sufletele celor desconsiderați de o bucurie și fericire, ce prefăce durerea desconsiderării în bucuria de-a găsi și cunoaște, tocmai prin aceasta, pe Hristos. Bucuria aceasta a simțit-o orbul când a zis către Isus: Crez Doamne. Și când i s'a închinat Lui.

Și căzând desconsiderarea celor buni din partea posesorilor de perspective și alungarea lor chiar de lângă pedestalele perspectivelor, e folositoare pentru folosul binelui și al frumosului. Căci de nu s'ar introduce nisipul între pielea și pereții scoicii, am avea oare prețiosul mărgean? Cel mult e păcat, poate, ca această introducere a nisipului nu se face în mod sistematic! Ori nu se poate?!
Augustin Cosma.

Despre priveghierile slugilor lui Dumnezeu*)

De sărbătorile Crăciunului am socotit că e bine să facem cunoștință cu o lucrare a sf.-lui Nichita Remezianul, apostolul și încreștinătorul nostru. Lucrarea tratează chiar despre priveghiere sau reculgerea sufletească, lucru foarte potrivit sărbătorii tainice a Crăciunului. Afară de aceea, cuprinde multe lucruri interesante și comori de înțelepciune, vrednice de știut, încât nu ne va părea de loc rău pentru timpul petrecut cetindu-o.

1. Se cade, fraților, e chiar la loc și foarte potrivit, să vorbim și să ținem o cuvântare și despre sfintele priveghieri, mai vârtos că o atare învățătură se cere din partea celor interesați. Iată că noaptea este întunerecul care ține învăliși în somn nu numai oamenii, ci și toate jigăniile viețuitoare, pentru că recâștigându-și prin somn puterile, să poată purta apoi treze oboselile zilei. Cât de bun este D-zeu, carele a provăzut și a hotărit așa ca omul ieșind la lucrul său și la lucrarea sa până seara (Ps. 103,24), să aibă timpul necesar în care să se odihnească de ostenele grele și de multa oboseală. Căci ziua a făcut-o pentru lucru, iară noaptea pentru odihnă și pentru aceasta, ca și pentru toate, trebuie să fim mulțumitori Aceluia, carele ni-le-a dat. Dar noi cunoaștem mulți oameni, cari sau ca să placă mai marilor lor, sau pentru ca să-și câștige ceva pe seama lor, își rup o părțea din noapte pentru un

lucrușor oarecare și făcând dobândă din cece trăgându-și din somn au putut lucra. Și Solomon laudă femeia care toarce lâna până dimineață. Mai adauge și cea că prin aceasta i-se face laudă și cinste înainte oamenilor chiar și bărbatului ei. Dacă în lucrurile trupești, adică în celea de lipsă trupului și îmbrăcăminte, nu se ocărește cel ce veghiează, dimpotrivă e laudat, — vă mărturisesc că mă miră cum de unii țin sfintele priveghieri, cari sunt atât de bogate în roade spirituale, în rugăciuni, în cântări și celiri, de superflue, ori plictisitoare, ori, ce este mai rău, de neplăcute.

2. Și dacă sunt oameni străini de legea noastră, cari se gândesc așa, nu e lucru de mirare. Cum vor plăcea cele religioase celor profani? căroră dacă le-ar plăcea, de-ai noștri ar fi, ce suntem și noi, creștini. Dar dacă sunt de-ai noștri, căroră le vine greu obiceiul bun al priveghierilor, aceștia, să nu presupunem ceva mai rău despre ei, sau sunt lenioși, sau somnoroși, sau bătrâni, sau bolnavi. Dacă sunt lenioși, rușineze-să, căci lor le sună cuvintele lui Solomon: „Mergi la furnică, leneșule, și urmează căile ei” (Pilde 6,6). Dacă sunt somnoroși, trezească-să, căci Scriptura le zice: „Lenusele până când vei dormi? Când te vei scula din somn? Puțințel dormi, apoi puțințel mai șezi, și iar puțințel dormitezi și puțințel îți pui mâinile la piept. Va veni însă asupra ta sărăcia ca un călător, va veni repede lipsa ca un bun și ușor fugar” (Pilde 6, 9—11). Dacă ești bă-

*) Din operele sf. lui Nichita Remezianul traduse de Păr. Dr. Tăutu.

trân, cine te silește să priveghiezi? Cu toate că și nesilit priveghiezi pentru vârstă. Iar dacă nu poți sta și crezi că-ți e imposibil, nu trebuie să atragi și pe cei tineri, și pe cei ce pot, la amorțeala ta, cari, pentru diferitele ispite ale tinereții, au nevoie să se mortifice prin mai lungi priveghieri. Iar dacă ești bolnav, ceea ce nu poți face tu, nu bârfi, din contră, udă și tu cu profetul cu lacrimile tale așternutul tău și zi: „De mi-am adus aminte de Tine în așternutul meu” (Ps. 62, 7). Roagă și pre cei ce priveghiază să te ajute cu rugăciunile lor, pentru ca ajutat de Domnul, să poți căuta în patul durerii tale și să fii cândva vrednic a zice: „În dimineți am cugetat spre Tine Doamne, că ai fost ajutorul meu” (Ps 62, 7). Căci este lucru destul de prost și curios, că dacă nu poți fugi tu, să bârfești pe cei ce pot. Căci, deși nu putem, trebuie să nu-i invidiem pre cei ce pot, ci să-i felicităm. Căci precum prin consimțirea în rău participi la pedeapsă, astfel și prin consimțirea în bine te împărtășești de laudă. Căci unii sunt încoronați cu succesul, iară alții se bucură de bunăvoință.

3. Dar nu poate fi lucru greu și îngrozitor nici chiar pentru trupuri mai delicate, ca să jertfească o parte oare care a nopții, de două ori la săptămână, Sâmbăta și Dumineca, pentru slujba lui Dumnezeu, căci aceste sunt o curățire a celorlalte cinci zile și cinci nopți, în cari ne-am îngreunat cu amorțeala trupească, sau ne-am îndeletnicit cu lucrurile lumești. Și să nu se rușineze nimeni pentru bunul zel al sfințeniei, căci nici păcătoșii nu se știiesc a face lucrul urâciunii. Pe dreptul spune Scriptura în Pilde, că aceasta e o rușinare ce duce la păcat (Ecles. 4, 25). Căci a se rușina de bine este păcat, precum a nu se rușina de rău, este stricăciune. Dacă ești sfânt, iubește priveghierile, păzește-ți comora priveghind și vei rămânea în sfințenie. Dacă ești păcătos, aleargă mai vârtos la ele, pentru ca priveghind și rugându-te să te curățești; strigând cu nimă înfrântă: „De cele ascunse ale mele curățește-mă Doamne, de cele streine ai milă cu servul Tău” (Ps 18, 13). Căci cel ce dorește a se curăți de cele ascunse, e de lipsă să nu mai găsească plăcere nici în a se întina cu astfel de slăbiciuni.

4. Așa cere lucrul, iubitorilor, ca să vorbim ceva despre însămnătatea, vechimea și folosul priveghierilor. Căci mai bucuos primim asupra-ne orice oboseală, dacă cunoaștem folosul ei. — Vechiu este obiceiul privegherilor, e binele obicinuit al tuturor sfinților. Isaia profetul mai pe urmă strigă către Dumnezeu: „De noapte mâneacă spiritul meu către tine, Dumnezeule, pentru că lumină sunt poruncile tale pe pământ.” (Is. 26, 9). David cel sfințit cu ungere de rege și profet cântă așa: „Doamne Dumnezeul mântuirii mele, ziua și noaptea am strigat înaintea ta.” (Ps. 87, 1). Tot el zice: „Adusu-mi-am aminte noaptea de nu-

mele tău, Doamne, și am păzit legea ta” (Ps. 118, 55). Dar poate a cântat acestea culcat în pet: ceace au crezut unii mai leniși, că ajunge dacă se roagă sau dacă murmură numai vreun psalm în pat. Aceasta încă este bun, căci a-și aduce aminte de Dumnezeu, ori unde și ori când, este lucru bun. Dar că este mai bine, ca scullați să stăm înaintea feții lui Dumnezeu, ascultă un alt cuvânt al aceluiaș profet, în care ne arată și timpul și locul și ținuta celui ce se roagă: „În nopți ridicați mâinile voastre la celea sfinte și binecuvântați pre Domnul” (Ps. 133, 3). Și pentru ca să nu crezi, că vorbește numai de orele de seara ale nopții, el zice mai departe: „În miezul nopții m'am sculat ca să mă mărturisesc ție asupra judecății dreptății tale” (Ps. 118, 66). Aici ai și timpul sculării și grija arătată cu care trebuie să te mărturisești lui Dumnezeu.

5. Cosiderând eu încă gândul sfinților, găsesc ceva mai mare și mai greu, ce se ridică peste puterile naturii omenești, când aud cântând pe acelaș profet: „Nu mă voi suia în patul așternutului meu, nu voi da somn ochilor mei și genelor mele ațipire, nici odihnă tâmplelor mele, până ce nu voi găsi loc Domnului Dumnezeului Iacob” (Ps. 131, 3—5). Căci cine să nu se mire de atâta dragoste de Dumnezeu și de atâta devoțiune a sufletului, ca să se lipsească de somn, fără de care trupurile omenești slăbesc, pânăce nu va găsi, regele și profetul, loc pentru zidirea casei Domnului? Care lucru trebuie să ne îndemne și pe noi foarte mult; căci dacă voim și noi să fim locul Domnului și dacă voim să avem și un chivot și biserică neperitoare, precum zice Pavel zicând: „Voi sunteți biserica Dumnezeului celui viu” (Cor. 3, 16) să iubim cât putem pilda sfinților, ca să nu se zică și despre noi precum se cântă: „Și-au dormit somnul lor și nimica n'au aflat.” (Ps. 75, 5). Ci mai vârtos bucurându-se unul fiștecarele dintre noi să zică: „În ziua năcazului meu pre Dumnezeu am căutat cu mâinile mele noaptea înaintea lui și nu m'am înșelat” (Ps. 76, 2), căci „bine este a se mărturisi Domnului și a cânta numele tău prea înalte; spre a vesti dimineața îndurarea ta și adevărul tău noaptea” (Ps. 91, 1—2). Acestea și altele multe de acestea au cântat și au lăsat în scris, acei sfinți, pentru ca noi urmașii lor să ne însuflețim prin asemenea pilde la ținerea-chiar și noaptea a priveghierilor mântuirii noastre.

6. Dar să venim dela celea vechi la celea nouă, dela slugile Legii, la slugile Evanghelei, să se arate folosul privegherilor și din Noul Testament. Despre Ana fca lui Fanuel, văduva, cetim în Evangelile, că servind Domnului în posturi și rugăciuni continue, nu s'a depărtat din biserică ziua și noaptea. Păstorii cei sfinți, pânăce veghiau lângă turmele lor, s'au învrednicit a auzi cei dintâi și pre îngeri și pre Hristos cel născut pre pământ. Au nu și

toată învățătura Mântuitorului îndeamnă pe ascultători la priveghiere? Ori pilda sămănătorului celui bun în care zice: „Până ce dormiau oamenii, venit-a cel rău și a semănat neghină între grâu și s'a dus.” (Mt. 13, 25). Dacă nu dormeau, poate nici cel rău nu semăna neghină. Ori când zice: „Să fie mijloacele voastre încinse și făcliile aprinse, și voi asemenea ca oamenii, cari așteaptă pre domnul lor, când se va întoarce dela nuntă. Fericite sunt slugile acelea pe cari venind Domnul le va afla priveghind. Și de va veni seara, ori la miezul nopții, ori la cântatul cocoșului, și îi va afla priveghind, fericiți sunt. Aceasta să o știți, că de-ar ști stăpânul casei în care ceas va veni hoțul, ar priveghia și nu ar lăsa să-i sape casa sa. Deci și voi fiți gata, căci când nu gândiți Fiul omului veni.” (Lc. 13, 35—40). A învățat priveghierile nu numai cu vorba, ci și cu pilda. Căci ni-se spune în Evanghelie, că a petrecut Isus „toată noaptea în rugăciunea lui Dumnezeu” (Lc. 6, 12). A petrecut Domnul nopți întregi, nu pentru sine, ci ca să știe servii săraci și neputincioși ce au de făcut, când însuși D-l cel bogat în rugăciuni și care nu are nevoie de nimica, cât a petrecut în rugăciune. Astfel el mustră pe Petru zicând: „O oră nu ai putut priveghia cu mine”. Iar către toți zice: „priveghiați și vă rugați ca să nu cădeți în ispită” (Mt. 26, 40—41). Pre cine nu-l vor trezi acestea cuvinte și asemenea pilde chiar și din cel mai adânc somn asemănător cu moartea?

7. Instruiți fiind prin acestea cuvinte și întăriți prin acestea pilde, sfinții apostoli ei înșiși au priveghiat și au dispus priveghieri. Petru este servit în prinsoare de către inger și însuși deschizând poarta de fier, a venit în casa Mariei, unde erau adunați mulți, sigur nu horcând, ci rugându-se (Fpt. 12, 7, 10, 12). Tot el în epistola sa spune și zice: „Fiți treji și priveghiați pentru că vrășmașul vostru diavolul, ca un leu umblă răcnind și căutând pe cine să înghită” (I Petru 5, 8). Pavel și Silvan sunt oameni cari se roagă la miezul nopții în închisoare publică și cântă cântări auzindu-i toți cei legați, când deodată un cutremur de pământ zdrobește temeliele închisorii, ușile se deschid de bună voie și se deslegă legăturile tuturor (Act. 16, 25—26). Acelaș fericit Apostol, voind să plece din Troada, a lungit cuvântul până la miezul nopții, aprinzând făclii multe în foisor, din care Eutihe, un tinerel îngreunat de somn, vorbind Pavel mai pe lung, alunecând de pe o fereastă, a căzut din al treilea etaj și l-au ridicat mort; pe care înviindu-l îndată, a vorbit până la ziuă și, ajutat de Dumnezeu, a plecat” (Fapte 20, 7—11). Cât de plin și cât de pe larg î-i îndeamnă pe Tessaloniceni la priveghiere, când le scrie și zice: „Drept aceea să nu dormin ca și ceilalți, ci se priveghiem și să fim treji. Căci cei ce dorm, noaptea dorm, și cei ce se îmbată, noaptea se îmbată. Dar noi ai lui Dumnezeu fiind sun-

tem treji” (1 Tess 5, 6—10). Incheie minunat: „Ori priveghiem, ori dormin, împreună cu el să trăim”. Iar către Corinteni: „Priveghiați și stați în credință, întâriți-vă, îmbărbătați-vă” (1 Cor. 16, 13). Astfel scriind și către Efeseni: „Rugându-vă în toată vremea cu Spiritul” (Efes 6, 18). Și pre sine pildă punându-se în priveghieri, în lista virtuților sale, se laudă a fi priveghiat, către Corinteni (2 Cor. 11, 27).

8. Atâta să ne fie de ajuns despre vechimea și însemnătatea priveghierilor. Ne mai rămâne, după cum am promis, să mai vorbim ceva și despre folosul lor, cu toate că folosul mai mult se poate simți în înțineria lor, decât a-l povesti cu vorba. Căci gustând se vede că e bun Domnul, pre cum este scris (Ps 33, 8). Cel ce a gustat a înțeles și a simțit ce greutate mare a inimii se depune, câtă amorțeală a minții se scutură, câtă lumină luminează sufletul celui ce se roagă priveghind, ce har ce cercetare îndestulește toate mădulările. Priveghind se alungă ori ce frică, se naște încredere, trupul se muncește, păcatele se topesc, dragostea se întărește, se depărtează nepriceperea, se apropie înțelegerea, se ascute mintea, se tâmpește greșeala, capul fără-delegilor, diavolul, se rănește cu sabia spiritului. Ce este mai de lipsă decât acest folos? Ce este mai comod decât aceste câștiguri? Ce e mai plăcut decât aceasta plăcere? Ce e mai fericit decât aceasta fericire? Iar după mărturia profetului, care descrie la începutul psalmilor săi pe bărbatul fericit, cea mai mare fericire a lui o pune în acest stih: „Dacă legea Domnului cugetă ziua și noaptea” (Ps 1, 2). Este bună cugetarea de peste zi, dar e mai cu rod cea de noapte, pentru că ziua ne conturbă diferitele nevoi, ocupațiunile ne distrag mintea, grija îndoită ne împarte atențiunea; noaptea liniștită, noaptea tăcută, este potrivită pentru rugăciuni, foarte potrivită pentru priveghieri, căci departe de grijile lumesti, adunându-ne simțurile, ne punem cu totul în fața celor dumnezești. De aceea diavolul, imitatorul veșnic al lucrurilor dumnezești, precum a dat credincioșilor săi posturi și feciorie, botezuri deșarte și alte deșertăciuni, astfel imitând aceasta sfântă slujbă, a adăugat în întâlnirile lor și priveghiere de noapte. De aceea ai noștri, dacă nu se îndeamnă a ține priveghieri sfinte prin învățătura celor ce sunt ai noștri, să le primească măcar văzând imitarea adevărului decâtre diavolul și să nu zică că sunt streine de lucrurile lui Dumnezeu, căci nu le-ar imita cel necurat spre momeală, dacă nu le-ar ști plăcute lui Dumnezeu și de folos celor ce le țin.

9. Dar, iubiților frați, cel ce priveghiează cu ochiul să priveghieze și cu inima, cine se roagă cu spiritul, să se roage și cu mintea (1 Cor 14, 15). Pentru că e foarte nefolositor a priveghia cu ochiul, și a dormi cu inima. Căci Scriptura vorbind din per-

soana Bisericii ne mărturisește: „Eu dorm, dar inima mea veghează” (Cânt. cânt. 5, 3). Trebuie să aveți grije să nu se îngreuneze prin mâncare ori beaură multă stomacul celui ce priveghiază, ca nu cumva râgăind a mâncări nemistuite, și a beauri, să ne facem pre noi înșine nu numai neplăcuți, dar și nevrednici de harul Spiritului. Căci un bărbat vestit între păstori zice: „Precum fumul fugărește albinele, astfel alungă și îndepărtează râgăiala nemistuită darurile Spiritului sfânt”. (Homil. I a sf. Vas. P. G. XXXI, 184 b ad finem). Deci trebuie să ne pregătim ca și când am merge la o slujbă dumnezească mai întâi prin ajun, pentru că bine dispuși să putem priveghia mai ușor. Să se alunge gândul rău, ca să nu se facă rugăciunea celui ce priveghiază într-un păcat, după cum cetim (Ps. 108, 6). Căci sunt și priveghieri spre rău, precum cetim în pilde: „De aceea s'a luat somnul din ochii lor. Căci nu dorm, zice, până nu fac rău”. (Pilde 3, 16). De parte să fie, fraților, de parte să fie de aceasta adunare atari priveghieri: Inima celor ce priveghiază să fie închisă pentru diavol și deschisă pentru Hristos, pentru că pe cel ce-l laudăm cu buzele, să-l avem și în inimă. Atunci vor fi bine primite priveghierile noastre, atunci va fi petrecerea nopții binefăcătoare, dacă slujba noastră o vom jerfi-o privirilor dumnezești cu grijă recerută și evlavie sinceră.

Acestea ce am spus despre însemnătatea, vechimea și despre folosul priveghierilor, să ajungă. Darul Domnului nostru Isus Hristos cu voi cu toți. (2 Cor. 13, 14). Amin. Trad. de Păr. Dr Tăutu.

Un proces câștigat.

Cine cunoaște frecările religioase, ieri-alaltăieri încă violente, din județul Arad, în primul rând își readuce aminte de Mocrea, teatrul unor machinațiuni tenebroase, puse la cale pentru scopuri de cucerire confesoinală. La Mocrea rînd pe rînd au fost concentrate toate forțele, cari în congruența lor, aveau să producă întorsătura liniștitoare pentru cei neodihniți:

S'a înființat o parohie ortodoxă, pentru un număr ridicol de credincioși; s'a încredințat conducerea școlii primare (e vorbă despre un sat curat unit) „misionarului” preot-învățător ortodox; notarului i-s'au pus în vedere anumite principii, respectarea cărora desigur a fost acul din busola permurării (și bravul notar a fost specialist în materie; pierderea parohiei noastre din Nadăș ne-a dovedit aceasta); au înrolat în acțiune și pe șeful gării, frate de dincolo de Carpați și om de cucernică invenție, care a aflat, că așteptarea flegmatică a călătorilor rurali este moment prielnic pentru convertiri. Urmău apoi ploii de făgăduieli: pământ din belșug.

pentru cei învrăjbiți cu reforma agrară; lemne din pădure pentru foată lumea; cor și teatru, pentru tineret; biserică nouă pentru cei nemulțumiți cu vechea și binisor ruinata biserică „uniată”; — slujbe frumoase și ieftine, pentru bolnavi; deslegare de sub povara unor amarnice căsnicii — și, fără îndoială, cununia cu „alta” și la rîndul său cu a treia, ori a patra —, pentru cei cu musca pe căciulă. Adea, fiecăruia după trebuință; și acestea în schimbul lăpădării de credință. Și pentruca „misiunea” să se desăvârșească și pe calea argumentărilor teoretice, s'au scoborit în mijlocul smeriților uniți dela Mocrea, înalte și binevoitoare fețe: câte un asesor-referent, câte un preot mai cu mult duh de misiune. (Despre acesta din urmă mai dăunăzi am cetit, că la o oarecare petrecere dansantă, a scandalizat publicul în așa fel, că de sancțiunea imediată a faptelor sale, numai doamnele l-au mîntuit).

(Este vorbă despre păr. Cociuban dela Ineu; vezi „Românul” din Arad, 11. Nov. a. c. N. R.)

Dar a trecut valul făgăduielilor, fără să incurce pe cineva; nici argumentele n'au săpat alvie în sufletul Mocrenilor. Nu știm, o fi fost argumentele slabe, ori credința Mocrenilor tare. Este bănuiala că amândouă posibilitățile s'au verificat în chip covârșitor; așa ne arată sfârșitul campaniei. Au privit Mocrenii drept în fața nepofușilor și cu autohtonă energie au strigat: „Nu ne desunim niciodată!” — Și s'au pus pe muncă.

Misiunile din primăvara trecută cu frumoasele lor rezultate și de-atunci o vădită desmetecire, viziunea clară a adevărului, sunt semnele eclatante, că Mocrenii sunt refăcuți în credința lor strămoșească, reclădiți pe piatra de temelie a lui Petru, Venerabilul preot al Mocrii, părintele Pușcașiu gustă din roada celor 48 de ani de trudă.

Refăcuți sufletește, Mocrenii au reînnoit și biserica lor, parte din contribuția credincioșilor mult încercați, parte cu sprijinul însemnat al celor mai mari, cari într'adevăr cu mână largă au împărțit ajutorul lor. Iară când momentul a sosit, în ziua de 18. Noiembrie a. c. cu multă cucernicie a fost primit în mijlocul lor, Ilustritatea Sa Vicarul General Dr. Gheorghe Miculaș, ca împreună cu ceilalți 8 preoți să săvârșească binecuvântarea reînnoitei biserici. Desigur Mocrenii de mult n'au fost așa de înălțați sufletește cași cu acest prilej, când prin predica Ilustrității Sale au fost purtați pe înălțimi cerești. După masă, predica — conferința a părintelui protopop al Orășii, Gheorghe Maior, a fost o documentație temeinică și atât de actuală pentru oropsiții uniți din Arad.

Doar' nici într'n loc ispita pentru pierderea credinții n'a fost așa de mare ca la Mocrea, deaceia credința uniților nicăiri nu s'a oțelit în așa măsură ca la Mocrea, și astfel în butul tuturor afirmațiuni-

lor, că poporul nu face chestiune de dogmă, susținem sus și tare, că există și este vie credința catolică și în popor; atitudinea Mocrenilor și încă a mulțor uniți din Arad ne îndreptățesc la aceasta. De aceea este sfințirea bisericii din Mocrea epilogul fericit al unui proces câștigat. **Spectator.**

Presă zilelor noastre.

Marile cotidiene, chemate să informeze publicul, să înregistreze și să arate în adevărata lumină desfășurarea câte unori evenimente, — sunt departe de a-și servi scopul și a corespunde nevoilor intelectuale și morale ale mulțimii.

Criza morală atât de simțită și înrădăcinată în viața noastră publică și privată, nu putea să nu contamineze acest factor atât de important în formarea și determinarea opiniunii publice.

Cetitorii naivi și creduli, cari își măresc cunoștințele numai din citirea ziarelor, primesc ca ban bun orice aberație morală și intelectuală a unor nechemăși, lipsiți de orice bun simț și răspundere morală.

Presă, care are un rol atât de important în formarea și luminarea cititorilor, în formarea caracterelor și moralizarea mulțimii, e lăsată să fie exploatată de acești nechemăși ce-și fac mendrele și afacerile lor în contul publicului naiv și credul. Aș putea afirma că la noi, aproape, nici un glas n'a încercat sau mai bine zis n'a cucerit să se ridice, ca să protesteze în numele opiniei publice exploatate, în contra acestor samsari și apași ai presei.

Presă e cam le fel în toate țările. Ajunsă în mare parte în mâna fiilor lui Iuda sau, cel puțin, inspirată de ei, ea înregistrează fără nici un scrupul banalități, cari, nici de cum nu servesc pentru ridicarea nivelului moral și educarea masselor, ci corup caracterul și bunul simț al cititorilor. Azi, aproape nu mai vezi prin ziare discutându-se lucruri serioase și de interes, sau să se înregistreze măcar din când în când și „cântece de filomele” alături de „urletele de măgari”.

Unele ziare pretind că fac parte din falanga presei așa zise „sănătoase”, fiindcă combat gătanisme, porcăriile și scandalurile vieții noastre cotidiene; dar tot ele sunt acelea cari se pretează la cuvintele cele mai scandaloase, din dicționarul suburbiilor și țiganilor din corturi. Ba, mai mult, nerușinarea și obrăznicia unora dintre ziare merge mai departe: în vreme ce în pagina întâia se ocupă în articole și coloane întregi de asanarea vieții morale, combatând cu argumentele cele mai tenace potlogăriile vieții de toate zilele, pe pagina a treia a aceleiași ziar se publică romane de cea mai scandaloasă speță.

Cum bine vedeți presa socoate să-și deservească scopul contaminând publicul cetitor, corupând moravurile și caracterele, distrugând orice bun simț.

Se impune deci, ca un „imperativ categoric”, ca lumea chemată, să încerce prin mijloacele cele mai eficace ce-i stau în putință, să contrabalanseze această presă prin o presă sănătoasă, de un nivel moral și intelectual superior, căci alfel lupta dela început ar fi pierdută. **Valeriu Hetco.**

C R O N I C I.

***

— **Matineul „Societății Preasfintei Inimi” în favorul săracilor.** Duninică în 16 c. d. m. orele 6 s'a dat în Cercul catolic un Matineu artistic în beneficiul săracilor. La Matineu și-au dat concursul: corul catedralei de sub dirijarea prof.-lui Francisc Hubic; orchestra Rgt. 85 Inf. (cu plată) și mai multe soliste dela școala „Patzkó”. Matineul a fost bine reușit, umplând sala un public imens. Intrarea a fost liberă, programul obligator. S'a executat următorul Program: 1. G. Muzicescu: Concert de Crăciun, corul Catedralei române unite cu orchestră. — 2. Cuvântare ocazională ținută de Dr Gr. Pop, canonic, preș. Societății; — 3. Vorebchievici: a) Tîe se cuvine . . . b) Cerurile spun . . . Corul Academiei de teologie gr. cat. — 4. a) Mitilothi: L'estasi, b) Tosti: Penso, Dș. Janetta Mureșan, acomp. susținut de Dș. Magdalena Patzkó, elevele școlii de cant „Patzkó”, — 5. Hubic: Cântarea lui Sol (din „Niceta”) cor mixt cu orchestră. — 7. Hubic: Lăudați ... (din „Niceta”) cor mixt și orchestră. — 8. Colinzi: a) cor mixt, b) cor bărbătesc. — 9. a) Massé: Arie. b) Kreisler: Cântec vechiu, Dș. Ana Harsányi, acomp. susținut de Dș. Magda Patzkó, elevele școlii de cant „Patzkó”, — 10. Hubic: Sfânt . . . cor mixt și orchestră.

Reușita materială încă a fost îndestulitoare. S'au încasat din vinderea programelor Lei: 17.980, din cari 2645 cheltuieli.

Societatea mulțumește călduros tuturor cari au dat sprijin reușitei Matineului, fie prin concurs moral fie material și îndeosebi neobositului prof. Fr. Hubic și admirabilului său cor; Direcțiunii Cercului catolic care a cedat sala gratuit; Primăriei municipiului pentru luminatul gratuit, dșoarelor soliste dela școala „Patzkó”, dșoarelor cari au obosit cu distribuirea programelor realizând un venit frumușel.

Societatea remarcă pe următorii suprasolvitori rugându-i pe cei neamintiți să fie îngăduitori necunoscând dșoarele pe toți personal: I. P. S. Sa Dr V. Tr. Frențiu, Dr A. Mayer, Dr R. Ciorogar; dl prefect Dr Maioreșcu, Dr G. Egry, Il. Dr Imrik, Dr Iosif Pop, Dr I. Radu, Dr Gh. Miculaș, can. A. Maghiar

P. A. Mihuțiu, Dnii Dr Ion Voștinar, dl Paul Voștinar, Rvs Gh. Maior, Dr Chirvai, P. Stan V., dl V. Dragomir, Dr Lestyan, Dr Bánás, Dr Zigre, Dr Banc, dl Pop M. dl director Marian, can. P. Tămăian, Dș Lucreția Frențiu, Dna Marița Gruiescu, dnii Tiberiu și Eugen Pop, dș Ana Doboși, etc. etc.

Sumele incassate le va distribui Comitetul acum de Crăciun săracilor din oraș. — **Coresp.**

— **Reuniunea Mariană „Regina Apostolilor”,** a studenților dela Academia teologică română unită din Oradea și-a ținut ședința de constituire pentru anul școlar 1928—29, alegându-și următorul comitet: *Președinte:* Oltean Teodor IV; *vice președinte:* Olah Augustin III; *secretar:* Cornea Samoilă III.; *cassier:* Nistor Alexandru IV; *consultori:* Pitic Vasile IV, Sfercociu Iosif III, Ghiulai Aurel II. și Stanciu Iosif I; *dir. de cor:* Bruchenthal Mihai c. II,

Societatea cere sprijinul binevoitor al On. cititori, dar mai ales al On. preoți protectori și foști membri ai ei. *Comitetul.*

— **Inaugurarea anului școlar 1928—29 la Universitățile catolice din Franța.*)** La Paris inaugurarea s'a făcut prin invocarea Spiritului Sfânt, în prezența corpului academic și-a studenților. Rectorul, Mons. Baudrillart, a ținut discursul festiv. Numărul studenților e 2000. S'a mărit mult Seminarul unde sunt mai mulți străini, între cari câțiva, musulmani convertiți. La Lille, inaugurarea s'a făcut, tot prin slujbă religioasă, iar Rectorul, Mons Lesne a ținut discursul oficios,

— **19 Martie,** ziua Sf. Iosif, la cererea colectivă a poporului, a fost recunoscută în Italia de guvernul lui Mussolini sărbătoare cu repaos dominical.

Recenzământul religiilor în Statele-Unite. După statistica Departamentului comercial în Statul Unite N. A. sunt 212 feluri religii. Mare parte sunt protestanții diviși în diferite secte, așa luteranii sunt împărțiți în 23, baptiștii în 18, metodistii în 19, presbiterianii în 9 secte. Ortodoxii în 7 secte. Catolicii sunt 18,005,003, baptiștii 8.440,922, metodistii 8.070,619, luteranii 5,258,023, izraeliții 4,087,357, presbiterianii 2,625,284; orientalii, 250,000.

Deci 54,624,946 de cetățeni americani aparțin cutărei religii, iar ceilalți sunt fără religie.

— **„Ecrasez l'infame.”*)** Enciclopediștii au murit de mult, dar aderenți de-ai lor mai trăiesc și azi. Guvernul d-lui Poincaré (din Franța) a crezut de datoria să patriotică să inserie în bugetul anului 1929 niște sume pentru congregațiunile religioase cari fac misiuni și propagandă franceză în streinătate (art. 70—71.) S'au cutremurat însă puterile întinericului. Radicali — socialiștii de sub președinția d-lui Herriot, celce voia să șteargă reprezentanța Franței pe lângă Sf. Scaun, veșnic la veghe să nu-și ridice capul clericalismul în Franța, au protestat în adunare generală împotriva reinvierii clericalis-

mului. Ori ce s'ar pretexta, e cert, că guvernul „Uniunii naționale” a căzut pe tema aceasta. Fanatismul unor oameni e în stare a-i orbi și a-i face să pună sectarismul și ura Bisericii chiar asupra intereselor naționale, de stat. Biată orbie!

— **Ciocniri sângeroase cu prilejul inaugurării monumentului lui Emil Combes.*)** Partidul radical socialist din Franța de sub șefia d-lui Herriot a ținut să cinstească memoria fatalului om, fost cândva primministru, autorul nefastei opere de separare a Bisericii de Stat în Franța Emil Combes, printr'un moment la Pons care s'au inaugurat în 29 Oct. „Camelotii regelui” aderenți ai partidului regalist și oameni ai „Action française”-ului au conturbat serbarea rupând cordoanele și mutilând unul cu ciocanul bustul lui Combes. Serbarea a fost o provocare la adresa catolicilor, deci nu e mirare că s'au produs incidente sângeroase.

— **Monument preotului din Lourdes.*)** La Lourdes s'a desvilit statua pâr. Peyramale, care era paroh la Lourdes pe timpul aratărilor, P. V. Maria, ținându-se și serbări cincuantenare dela moartea lui. Zelul, caritatea sa și apostolatul său, au meritat omagiul acesta. La desvălirea monumentului din bronz, cu pedestal de marmoră de Pirenei au asistat primarul Lourdesului, dignitarul Fould și ducesa d'Uzès, donatoarea monumentului. — După inaugurare autoritățile civile și bisericesti împreună cu poporul au făcut o scurtă vizită la mormânt, pâr. Peyramale.

— **Exerciții spirituale pentru banchieri.** Lângă Milan, de patru ani se ține deja exerciții spirituale pentru banchieri. La cele din anul curent au participat 50 de banchieri. A predicat Mons. Ioan Pranzini, episcop de Carpi.

— **Un general sfânt?** Episcopul de Chartres, a constituit tribunalul diecezan, pentru pomovarea beatificării Generalului Gastone de Sonis, acărui veste de sfințenie se tot lățește, căci a fost un tată admirabil, creștin perfect, model de virtuți. Generalul de Sonis a murit în 1587.

— **Un apostol al leproșilor** s'a stins în lazarul din Canu de Lora (Columbia) pâr. Rafael Crippa, în vrăsta de 74, după ce a petrecut între leproși 36 de ani îngrijindu-le sufletul și trupul, fără să contragă boala oribilă a ieprei. A fost decorat de Guvernul italian și columbian, aparținând congregației saleziene.

— **Concurs la postul de primcantor în Vășad.*)** Curatorul Bisericii române din Vășad publică concurs cu *termin de 1 Ian.* 1919., pentru complenirea *postului de primcantor* la Catedrala sa. Condițiunile primirii precum și referințele de salar se pot primi la fața locului. Vășad, 14. Nov. 1928. *Curatoratorul biseriesc.*

*) Rămasă din N-rii anteriori.

*) Rămasă din N-rii anteriori.

„VESTITORUL“

INDICE ALFABETIC.

Anul IV (1928).

I. Partea oficială

Achitarea impozitului global. No. 13—14; — No. 20—21.

Ajutor dela Stat pentru preoții deficienți, văduvele și orfanii de preoți. No. 1. și No. 24.

Ajutorarea studenților dela Universitatea din Cluj. No. 3.

Aniversarea de 1. Decembrie 1928. No. 22.

Ascultarea mărturisirilor. No. 17—18.

Avizul de primire la liceul „Petru Maior“ din Gherla. No. 15—16.

Cazuri de morală și pastorală. No. 1.

Căminul studenților în Drept Oradea. Aviz. No. 17—18

Căsătoriile militarilor. No. Extraordinar din 7. Sept. 1928.

Chestiunea lecticalului. No. 15—16.

Colectă pentru biserica din Șoimuș. No. 3.

Colectă pentru orfanii de războiu. No. 10.

Concurs la parohii vacante: Borozăl, Beltiug, Minișel: No. 2; — Vetiș No. 6. — Sătmărel și Soconzăl: No. 13—14; Curtuiușeni, Sanislău I și Ludoveni No. 15—16. — Săsari și Pocola No. extraordinar din 7. Sept. 1928.

Concurs la postul de preot misionar No. 17—18.

Correspondarea parohiilor cu Ministerele. No. Extraordinar din 7. Sept. 1928.

Creanțe față de debitorii unguri. No. Extraordinar din 7. Sept. 1928.

Dispenze. No. 17—18.

Discursul I. P. S. S. Episcopului Dr. Valeriu Traian Frențiu (Rostit în ședința din 20 Martie a Senatului. După notele stenografilor).

Gradații preoțești. No. 15—16.

Indulgențe plenare pe anul 1929 No. 24.

Justificarea achitării impozitului global pe sem. I.

La aplicarea legii cultelor. No. 17—18.

Liga Eucharistică a popoarelor, Statutele No. Extraordinar din 7. Sept. 1928.

Majorarea pensiunilor și ajutoarelor din fondul de pensie. No. 22.

Manual de catecheze practice. No. 6.

Monografia „Școlilor din Beiuș.“ No. 13—14.

Mir. Sf. Distribuira No. 9

Necrolog. No. 13—14: Silvestru Seremi (Eriudon).

Necrolog. No. 23. Ioan Sabău (Valea Vinului).

Normele de funcționare a asociațiilor religioase No. 13—14.

Nou concurs pentru Sf. Teologie. No. 17—18.

Noul plan de studii pentru învățământul religios din școlile primare No. 17—18.

Noul spor de 20% al preoților No. 9.

Numiri și distincțiuni în Cler. No. 13—14.

Oprirea colectelor. No. 17—18.

Pastorală de Anul Nou de I. P. S. S. Dr. Valeriu Traian Frențiu, No. 13—14. — idem: de Paști No. 7—8 (1928) — idem: de Crăciun, No. 24.

Portretul M. S. Regelui Mihai I. No. 9.

Preoții repausați în anul 1927. No. 2.

Primiri în institutelor diecezane și la sf. Teologie No. 13—14.

Primirea la Sf. Teologie No. Extraordinar din 7. Sept. 1928.

Publicarea ștolarului. No. 20—21.

Rugăciuni pentru creștinii din Mexic. No. Extraordinar din 7. Sept. 1928.

Salariile preoților pe Ianuarie-Martie 1928. No. 7-8.

Scutirea imobilelor parohiale de impozitul echivalent. No. 15—16.

Sesiunile parohiale scutite de taxe comunale. No. 15—16.

Societatea „Temperanța“. No. 13—14.

Stipendii și ajutoare din fundațiunea Episcopului Dr. Demetriu Radu. No. 15—16.

Teologia Dogmatică. Ed. II. No. 17—18.

Vizarea Carnetelor. No. Extraordinar din 7. Sept. 1928

Ziuă aviației române. No. 6.

II. Partea neoficială.

A) STUDII.

Cosma, Păr. Augustin —, profesor: Plinirea vremii (Mesia). Dramă în 6 acte și un prolog. No. 3—4—5.

Radu, Dr. Iacob —, prepozit, prelat papal: Episcopul Vasile Erdeli (Ardeleanul, Erdélyi) — (1843—1862) — Extras din Istoria Diecezei române-unite a Orăzii-Mari) No. 2—3—4—5—6—7—8—9—10—13—14.

Georgescu, Ioan —, profesor Constanța: Episcopul Mihail Pavel — Viața și faptele lui — (1827—1902) — La o sută de ani dela naștere și la douăzeci și cinci dela moartea lui (Continuare din anul 1927) No. 1.

B) ARTICOLE.

- A.: Muzica și preotul No. 20—21.
- Barna, Gheorghe —, profesor: Citiți Scripturile. — I. Ce este Sf. Scriptură? No. 4.
- Carabella, A. D.: Plugari, dați-vă copii la școlile de agricultură No. 20—21.
- Carada, Mariu Theodrian —, Sufletul Românesc No. 15, 16, 17, 18, 19.
- Cosma, Păr. Augustin —, profesor: Hristos a înviat No. 7—8.
- „ Efectul faptei bune asupra sufletului Farizeilor No. 24.
- Gocan, Simion —, insp. șc.: Moș Crăciun No. 24.
- Correspondent —, Bucuria fraților noștri români uniți din Valea lui Mihai No. 13—14.
- Delanir: Problema lecticalului No. 9.
- Dr I. R.: Semnul Sf. Cruci No. 10.
- F. Z.: O calamitate pe capul bieților cetitori („Națiunea Dominantă”) No. 13—14.
- Flueraș, Dr Nicolae —, profesor: Din evanghelia pătimirii noastre No. 23.
- gb: Craii dela răsărit. No. 24.
- Herțegh, Păr. Petru —, Pământul parochial. No. 13—14.
- Hubic, Francisc —, profesor de teologie: † D. G. Kiriac No. 2.
- „ Istoria muzicii la Români de M. Gr. Poslușnicu No. 13—14.
- Hubic, Păr. G. —, Câteva îndemnuri la o pastorație mai intensivă No. 9.
- Hetco, Valeriu —, Presa zilelor noastre No. 24.
- Lauran, Dr Pavel —, O frumoasă faptă creștinească, vrednică de urmat No. 1.
- „ Prigonirile din Mexic No. 5.
- „ Chestia lecticalului și a zilelor de lucru. Legea Cultelor No. 10.
- Maior, Păr. Gheorghe —, protopop al Orăzii-Mari: Spicuri istorice dela frontiera spre Vest de către Tisa 1918 Nov. 1919 April No. 23.
- Marian, Păr. C. —, Rogoz: Tratarea concubinarilor, în și afară de scaunul mărturisirii No. 15—16
- „Micu, Dr“: Sfatul unui mirean No. 6.
- Moody, Păr. Gheorghe —, Lecticalul No. 13—14.
- Muntean, Păr. Virgil —, Necesitatea științei pentru preot No. 2.
- „ Cercuri religioase No. 5.
- „ Catechizarea No. 20—21.
- P. N.: Congresul eucharistic internațional din Sydney No. 17—18.
- Pavel, Dr Constantin —, profesor: Centenarul școlilor din Beiuș (Discurs comenorativ 31 Mai 1928) No. 11—12.
- Pop, Dr Grigorie — canonic: Nostalgia neamurilor. La a 6-a aniversare a încoronării Papii dela Roma. No. 4.
- „ Zile de slavă No. 23.
- Pop, Păr. Iuliu —, paroch protopop. Spicuri din trecutul bisericii noastre, No. 2.
- Radu, Dr Iacob —, prepozit, prelat papal: Cuvânt prezidial. (La congresul românilor uniți. Cluj. 22 Martie 1928) No. 7—8.
- „ De 1 Decembrie 1928 (Predică) No. 23.
- Spectator: Un proces câștigat No. 24.
- Tămaș, Păr. Traian —, profesor: Serbări Centenare Centenarul liceului din Beiuș No. 10.
- Tămaș, Si viu —, profesor: Zile grele No. 7—8.
- Tăutu, Păr. Dr. Aloisie Ludovic — profesor de teologie: Dumnezeu No. 1.
- „ Unde este Dumnezeu No. 2.
- „ Enciclica Sf. Părinte No. 3.
- „ Legea Cultelor No. 3.
- „ Un document grav. — Adunarea de protest în contra proiectului de lege a cultelor la Oradea No. 5.
- „ Legea Cultelor No. 6.
- „ Concordatul No. 6.
- „ Manifestul Comitetului central Cluj pentru Acțiunea Catolică No. 6.
- „ Marele congres dela Cluj No. 7—8.
- „ Procesiunea dela 18 Martie 1828 No. 7—8.
- „ Un mare neajuns No. 9.
- „ La datorie (Un cuvânt sincer către frații preoți) No. 7—8.
- „ Lecticalul No. 10.
- „ Serbările centenare ale liceului de băieți din Beiuș No. 11—12.
- „ Școlile din Beiuș (1828—1918) No. 11—12.
- „ Cum stăm cu lecticalul? No. 13—14.
- „ Căsătoriile mixte No. 15—16.
- „ Cardinalul Kakowski la Paris No. 15—16.
- „ Vorbiți, scrieți românește pentru Dumnezeu No. 17—18.
- „ Noi Români în noua enciclopedie a Sf. Părinte No. 17—18.
- „ Pâinea noastră cea de toate zilele No. 19.
- „ Laicizarea învățământului nostru No. 19.
- „ Adâncirea vieții religioase No. 20—21.
- „ Biserica și poporul No. 21.
- „ Reforma cântării bisericești (Cu prilejul tipăririi pe note a Vecernici în Dieceza Orăzii) No. 22.
- „ Valoarea morală a romanului „Adam și Eva” de Liviu Rebreanu No. 22.
- „ Academie de muzică religioasă la București No. 22.
- „ Realizarea idealului național în perspectiva istoriei religioase a neamului românesc No. 23.
- „ I. Creștinismul latin . . . Despre Simbolul Credinței (de Sf. Nichita Remesianul. Traducere) No. 23.
- „ II. Unirea religioasă cu Roma străbună prepară zorii mării izbânzi No. 23.
- „ III. Ziua de izbândă: 1 Decembrie 1928. No. 23.
- „ Spre Alba Iulia No. 23.
- „ IV. Spre viitor. No. 23.
- „ Crăciunul. No. 24.
- „ Despre privegherile slugilor lui Dumnezeu No. 24.

- Torsan, G. — Desvoltați muzica bisericească No. 2.
„Iată Omul No. 7—8.
Voniga, Păr. D. — Către toți scriitorii bisericești!
(Apel repejit). No. 15—16.

Cronici

- No. 1. Caticheze practice de Dr. Victor Bujor. — P. S. Sa Hossu al Gherlei a împlinit 10 ani de episcopat. — Caritatea creștinească în Oradea la Crăciun. — Concordatul Litvan. — Cinci cardinali noi. — Serbări culturale. Concursul corurilor din județul Bihor la 3, 4 Iunie 1928 în Oradea.
- No. 2. — Curaj, bărbăție într'un laic catolic — Schimbări în cler. — D. Ion Bianu. — Mulțumită. — Vizite la Patriarhii din Orient. — Preot președinte al unei societăți științifice. — Cifrele vorbesc. — Institute caritative în Franța.
- No. 3. Predicile unirii bisericilor. — Predici la catedrală. — O vorbă senzațională a patrierchului ecumenic. — Cea dintâiu distincție papală pentru o doamnă română. — Palul Înalt Preasfinției Sale Valeriu al Orăzii. — Enormitățile Dlui A. C. Cuza.
- No. 4. — Protestul Gherleniilor în contra proiectului legii cultelor. — Predici la Catedrală. — Concerte religioase. — Enciclica „Mortalium animos” și presa engleză. — Cultele în Iugoslavia. — Păstorul cel bun. — Vindecare miraculoasă la Lourdes. — Exerciții spirituale pentru surdo-muți. — La ce duce moda nerușinoasă și dansurile destrăbălate. — Loteria pentru biserica din Turnu-Severin.
- No. 5. Concerte religioase la catedrală. — Aniversarea încoronării Sf. Părinte Piu XI. în străinătate. — Excursie în Italia. — Activitatea culturală a Sf. P. Piu XI. — Publicarea datei apariției „Observatorului”. — Chestiunea Monseignorului Marmaggi. — Sf. Scaun și Statele. — Pastorale de Paresimi. — Copii criminali. — Calendarul Gregorian.
- No. 6. — Un bilanț al anului 1927. — Impresionanta statistică a nașterilor. — Voluntarii Papii. — O familie dedicată lui Dzeu. — Ziar catolic în patru limbi. — Ziua universitară. — Mons. Marmaggi, nunțiu la Varșovia. — Aniversarea încoronării Sf. Părinte Piu XI în străinătate. — O statistică religioasă.
- No. 7—8. Mortea elevului Vasile Cepleu din cl. V. norm. gr. cat. — Apel. — Noul nunțiu la Praga. — Prinirea solemnă a noului nunțiu la Varșovia. — Pelerinajul membrilor „Legion d'honneur” la Ars. — Un erou al carității. — Se caută vocațiuni. — „Făcători de rele.” — Pildă vrednică de urmat. — Lupta cu leii. — Prigonirea din Mexic. — Congresul eucheristic internațional din Sydney. — Activitatea. — Câți sunt catolicii din Siberia. — Un congres al studenților. — Broșură ieftină. — De vânzare un harmoniu. — Din activitatea misionarilor.
- No. 9. Cutremure de pământ în Bulgaria și Grecia. — În 3 Maiu. — Impărtașanie de Paști. Studenții catolici francezi din Paris. — Expediția polară. — Prigonirea din Mexic. — Dar pentru studii catolice și religioase. — Regii și Principii în fața Papilor. — Dragoste frățescă — Sborul peste Ocean. — Catholicismul în Statele Unite. Nouă metropolie ortodoxă. — Preoți cerșetori.
- No. 10. Consistorul plenar din 3 Maiu. — Onorificențe. — Serbări naționale. — Anunț. — Mons. Marmaggi. — Noul ambasador. — Convorbiri în Anglia. — Efortul catolicizmului pentru răspândirea Evangheliei. — Avz școlar. — Mulțumită.
- No. 13—14. Romanele părintelui Agârbiceanu. — Sărbătorirea canonicului onorar Cornel Sabo dela școala normală gr. cat. — Concurs la postul de cantor din Valea lui Mihaiu. — Reveniri la unire. — Impotriva modei. — Progresele catolicizmului în Olanda. — „Miserentissimus Redemptor”. — Pentru misiuni. — Presa catolică. — Farmacistul Domnului. — Seminar pentru clericii din Etiopia. — Impozitul cultural în dieceza de Bourges. — Congresul studenților catolici francezi. — Cooperativă catolică. — Grozăviile din Rusia. — Universitatea catolică din Lonvain. — Sf. Părinte P. P. Piu XI. ect. — Impărtașanie de Paște. — Președintele republicii Costarica și Bis. catolică.
- No. 15—16 Cardinalul Giovanni Taccii. — Memento. — „Lourdes”-ul. — În atențiunea preoților și a credincioșilor. — Un cardinal. — Arhiepiscop în aeroplan. — Reichstagul german după confesiuni. — „Prayer Book”. — S'a călugărit. — O vizită la „Bonne Presse” în Paris. — Al. IV-lea centenar.
- No. 17—18. În atențiunea teologilor diecezani. — Sfințiri de biserici și vizitație canonică. — Congresul preoților misionari ortodoxi. — Câți catolici sunt în Statele Unite N. A?
- No. 19. Triumful eucharisticului Isus. — Sărbătorirea S. Părinte Piu XI. la Rio de Janerio. — Distincții. — Terezia Pruncului Isus în restaurant. — Congresul Universitarilor catolici Italiani la Genova. — Exerciții spirituale pentru artiști și artiste. — Din jurământul medicilor din Lille. — A XX. săptămână socială în Franța. — Problema nașterilor în Franța. — Cele mai populate Unversități.
- No. 20—21. A apărut catalogul cărților dela „Pressa Bună” Iași. — Lupta pentru școală. — Salariizarea clerului în Belgia. — Martirologiu chinez. — Tendință de reformă în Turcia. — Cel mai răspândit ziar.
- No. 22. Personale. — Ioan Sabou. — Instalarea noului paroch-protopop la Sanislău. — Sfințire de biserică, clopote și cruce la Abrămuți. — Teatru stabil la Oradea. — Marea agitație în jurul serbării. Paștilor la 31 Martie 1929.
- No. 24. Darul catolicilor chinezi S. S. P. P. — Matineul „Societății Preasfintei Inimi” în favorul săracilor. — Reuniunea Mariană: „Regina Apostolilor”. — 19 Martie. — Inaug. an. șc. la Unversitățile catolice din Franța. — Recenzământul religiilor în Statele-Unite N. A. — Un general sfânt. — Un apostol al leproșilor. — Monument preotului d-n Lourdes. — Exerciții spirituale pentru bancheri — „Ecrasez l'infame”. — Ciocniri sângeroase la Pons. — Concurs la postul de prim cantor în Vașad.

POȘTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI
BIBLIOGRAFIE.

